

XXII-OJI JAUNŲJŲ MOKSLININKŲ PSICHOLOGŲ KONFERENCIJA

KASDIENYBĖ KINTANČIAME PASAULYJE

2025 m. gegužės 16 d.

PRANEŠIMŲ SANTRAUKŲ LEIDINYS

Abstract book of the
22nd Conference of Junior Researchers in Psychology
EVERYDAY LIFE IN A CHANGING WORLD
May 16, 2025

VILNIAUS
UNIVERSITETO
LEIDYKLA

KONFERENCIJOS ORGANIZACINIS KOMITETAS || ORGANISATIONAL COMMITTEE

Pirmininkė | Chair:

Greta Guogaitė

Nariai || Members:

Miglė Rudytė

Justė Margevičienė

Agnė Grigaitė

Livija Žiemienė

Donata Pečiukėnienė

Studentai || Students:

Ramunė Serapinė

Gintarė Ušakovaitė

KONFERENCIJOS MOKSLO KOMITETAS || SCIENTIFIC COMMITTEE OF THE CONFERENCE

Pirmininkė || Chair:

prof. dr. Roma Jusienė

Nariai || Members:

prof. dr. Evaldas Kazlauskas

prof. dr. Ilona Laurinaitytė

doc. dr. Sigita Girdzijauskienė,

doc. dr. Greta Kaluževičiūtė-Moreton

doc. dr. Ramunė Dirvanskienė

dr. Arūnas Žiedelis

dr. Said Dadašev

dr. Austėja Dumarkaitė

KONFERENCIJOS GLOBĖJA || PATRON OF THE CONFERENCE

Prof. habil dr. Danutė Gailienė

KONFERENCIJOS ORGANIZATORIAI || CONFERENCE ORGANISERS

Filosofijos
fakultetas

INFORMACINIS RĖMĖJAS | INFORMATIONAL SPONSOR

RĖMĖJAI | SPONSORS

PARTNERIS | PARTNER

Leidinio bibliografinė informacija pateikiama Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos Nacionalinės bibliografijos duomenų banke (NBDB).

DOI <https://doi.org/10.15388/JMPK.2025>

ISSN 2669-0357

Copyright © 2025 Authors. Published by Vilnius University Press

This is an Open Access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution Licence, which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original author and source are credited.

apima įvairius psichologinius, fizinius, seksualinius sunkumus (Juostė, 2023) bei miego kokybės prastėjimą (Meškauskas, 2016; Yoo, 2007). Darbo autorės žiniomis Lietuvoje trūksta tyrimų, nagrinėjančių miego, gyvenimo kokybės ir menopauzės simptomų sąsajas klimakteriniu laikotarpiu. Siekiant padėti moterims klimakteriniu laikotarpiu gerinti ar išlaikyti savo gyvenimo kokybę, pirmiausia svarbu atrasti veiksnius susijusius su jų gyvenimo kokybės prastėjimu. Tyimo tikslas - atskleisti menopauzės simptomų, miego ir gyvenimo kokybės sąsajas skirtingų klimakterinio laikotarpio periodų metu.

METODIKA: Tyime dalyvavo 122 tiriamosios nuo 37 iki 65 metų amžiaus. Tyrimui atlikti buvo sukurta anketa, kurią sudarė bendrajai informacijai apie tiriamąsias surinkti skirti klausimai, su menopauze susijusios gyvenimo kokybės klausimynas (Hildtch et al., 1996) bei Pitsburgo miego kokybės indeksas (Buysse et al., 1989).

REZULTATAI: Gyvenimo kokybės ir menopauzės simptomų sričių sąsajos: gyvenimo kokybė tarp moterų postmenopauzėje buvo stipriai susijusi su vazomotoriniais ($r=0,79$; $p\leq 0,01$), psichosocialiniais ($r=0,75$; $p\leq 0,01$) bei fiziniais ($r=0,79$; $p\leq 0,01$) simptomais; tarp moterų perimenopauzėje stipriai siejosi tik su psichosocialiniais simptomais ($r=0,84$; $p\leq 0,01$); tarp moterų premenopauzėje stipriai siejosi su psichosocialiniais ($r=0,87$; $p\leq 0,01$) ir fiziniais ($r=0,85$; $p\leq 0,01$) simptomais. Miego kokybės ir menopauzės simptomų sričių sąsajos: miego kokybė tarp moterų postmenopauzėje siejosi vidutinio stiprumo ryšiu su fiziniais ($r=0,52$; $p\leq 0,05$) ir psichosocialiniais ($r=0,44$; $p\leq 0,01$) simptomais; tarp moterų perimenopauzėje silpnu ryšiu siejosi su fiziniais simptomais ($r=0,27$; $p\leq 0,01$); tarp moterų premenopauzėje siejosi vidutinio stiprumo ryšiu su vazomotoriniais ($r=0,35$; $p\leq 0,01$), psichosocialiniais ($r=0,35$; $p\leq 0,01$) ir seksualiniais ($r=0,53$; $p\leq 0,05$) simptomais. Miego ir gyvenimo kokybės sąsajos: Moterų esančių post- ($r=0,37$; $p\leq 0,05$) ir premenopauzėje ($r=0,49$; $p\leq 0,01$) miego ir gyvenimo kokybė pasižymi vidutinio stiprumo ryšiu, o tarp moterų perimenopauzėje šis ryšys neatsiskleidė ($p>0,05$).

IŠVADOS: Klimakteriniu laikotarpiu gyvenimo ir miego kokybė glaudžiausiai siejasi su psichosocialiniais ir fiziniais simptomais. Tad siekiant suprasti kaip klimakteriniu laikotarpiu kinta moterų gyvenimo kokybė ir kas tam pokyčiui gali turėti įtakos pirmiausia būtų galima siūlyti pažvelgti į priežastinius psichosocialinių, fizinių simptomų ryšius su gyvenimo ir miego kokybe, ypač tarp moterų postmenopauzėje.

Raktažodžiai: menopauzė, klimakterinis laikotarpis, miego kokybė, gyvenimo kokybė, menopauzės simptomai

KAJ GALIME SUŽINOTI IŠ ŠIUOLAIKINIŲ MOKSLINIŲ TYRIMŲ APIE VAIKŲ, PATIRIANČIŲ POTRAUMINĮ STRESĄ, KASDIENIO FUNKCIONAVIMO SUNKUMUS?

Ema Pakeltytė

Vilniaus universitetas, Filosofijos fakultetas

Įvadas. Mokslinių tyrimų duomenys leidžia Lietuvoje gyvenančius vaikus priskirti prie individų, dažnai patiriančių potencialiai trauminius įvykius, kurių paplitimas gali svyruoti nuo 71,9 % iki 80 % (Domanskaitė et al., 2009; Kazlauskas et al., 2020). Patirtas trauminis įvykis paaugliui gali sukelti emocinių ir elgesio sunkumų (Wethington et al., 2008), paskatinti išsivystyti potrauminio streso sutrikimą (PTSS), kompleksinio potrauminio streso sutrikimą (KPTSS) (Kazlauskas et al., 2024). 17,5% Lietuvos paauglių, patyrusių bent vieną potencialiai trauminį įvykį, patenka į PTSS arba į KPTSS rizikos grupę (Kazlauskas et al., 2024). Šių sutrikimų simptomai siejami su įvairiais paauglių kasdienio funkcionavimo sunkumais, tyrimuose dažnai įvertinamais skirtingai (Shapira et al., 2024). Žvelgiant į vaikų kasdienį funkcionavimą, kaip į multidimensinį konstrukta (WHO, 2007), galima daryti

prielaidą, kad yra reikalingas specifinis matavimo instrumentas. Jo sukūrimui gali padėti išsami mokslinės literatūros apžvalga, leisianti konceptualizuoti įvertinimo instrumentų kontekstą. Šio darbo tikslas - sistemiškai išnagrinėti vaikų, esančių PTSS ar KPTSS rizikoje, kasdienio funkcionavimo sunkumų įvertinimo instrumentus. Mokslinio darbo vadovė doc. dr. P. Želvienė, VU Psichotraumatologijos centras.

Metodika. Sisteminė literatūros paieška atlikta vienoje duomenų bazėje PubMed, 2024 m. gruodžio mėn. - 2025 m. sausio mėn. Publikacijų įtraukimo kriterijai: (1) originalūs ir laisvai prieinami, publikuoti anglų ir lietuvių kalbomis, (2) nuo 2021 m. sausio 1 d., (3) nagrinėjamas vaikų ir paauglių (0-18 m.), kurie yra PTSS ar KPTSS rizikoje, kasdienis funkcionavimas, (4) pateikiamas kasdienio funkcionavimo vertinimas. Paieška pateikė 1569 mokslinių straipsnių. Į galutinę analizę įtraukta 15 publikacijų.

Rezultatai. Vaikų, esančių PTSS ar KPTSS rizikoje, kasdienio funkcionavimo sunkumai tyrimuose vertinami įvairiai: į sutrikimo matavimo instrumentą įtraukiant papildomą skalę ar pasitelkiant atskirą instrumentą (dažniausiai naudojamas Galių ir sunkumų klausimynas) (Elliott et al., 2021, Veronese et al., 2024). Tyrimai atskleidžia vaikų kasdienio funkcionavimo sunkumų įvertinimo iššūkius ir išsamaus instrumento reikalingumą.

Išvados. Sisteminė apžvalga išryškino specifinio instrumento poreikį, kuris apimtų išsamų vaikų, esančių PTSS ar KPTSS rizikoje, kasdinių sunkumų įvertinimą.

Raktiniai žodžiai: Vaikai, PTSS, KPTSS, kasdienis funkcionavimas.

NUOTOLINIŲ KONSULTACIJŲ VEIKSMINGUMO IR ANKSTYVO NUTRAUKIMO VEIKSNIŲ TYRIMAS

Paulina Paškevičiūtė, dr. Alfredas Laurinavičius, dr. Neringa Grigutytė, dr. Jonas Eimontas
*Vilniaus universitetas, Filosofijos fakultetas, Psichologijos institutas, Klinikinės
psichologijos katedra*

Įvadas. Literatūroje galima rasti tyrimų, įrodančių nuotolinių konsultacijų veiksmingumą (Dumarkaite et al., 2023; Hedman-Lagerlöf et al., 2023), tačiau vis dar lieka nemažai neatsakytų klausimų apie šio proceso ypatumus – psichologo ir kliento įsitraukimo į konsultacijas lygį bei jų terapinio bendradarbiavimo stiprumą. Trūksta žinių ir apie ankstyvo konsultacijų nutraukimo mastą bei priežastis. Taip pat svarbu įvertinti, kokie klientų asmeniniai veiksniai yra susiję su psichologinio konsultavimo internetu veiksmingumu ir įsitraukimu į konsultacijas. Šio tyrimo tikslas – ištirti nuotolinio konsultavimo efektyvumo ir ankstyvo nutraukimo veiksnius.

Metodika. Tyrimo dalyviais numatomi internetinės platformos <https://www.pasikalbek.lt/> klientai ir juos konsultuojantys psichologai. Planuojama, kad per numatytą laikotarpį tyrime dalyvaus ne mažiau kaip 200 klientų ir juos konsultuojančių psichologų. Numatoma atlikti kartotinius matavimus prieš pirmą konsultaciją, ir po 1,2,3,5,10 konsultacijų. Instrumentai: Didžiojo penketo klausimynas-2 (BFI-2; Soto & John, 2017), Depresijos, nerimo ir streso klausimynas (DASS-21; Lovibond & Lovibond, 1995), Milvokio lūkesčių dėl terapijos skalė (MPEQ-B; Normberg et al., 2011), Terapinio bendradarbiavimo skalė (WAI; Hatcher & Gillaspay, 2006), Terapeuto tikėjimo skalė (THCS); Bartholomew et al., 2020) ir tyrėjų parengti klausimai.

Rezultatai. Esamu momentu yra atliktas pilotinis tyrimas ir atliktos korekcijos. Nustatyta, kad dažniausiai konsultacijos yra nutraukiamos darbo su psichologu pradžioje: po pirmos konsultacijos tolesnį darbą nutraukia 36 proc. dalyvių, po antros 16 proc. dalyvių, o po trečios